

Lovforslaget medfører, at der nu i de gejstlige sager, der efter forslaget skal behandles ved domstolene, skal medvirke en repræsentant for det offentlige, der på samme måde som en anklager under en straffesag skal sørge for sagens oplysning. Den indklagede har på tilsvarende måde adgang til bistand af en bisidder.

Derudover indebærer henvisningen, at retsplejelovens regler om bl.a. offentlighed, inhabilitet, forkyndelse, vidner, domsmandsrettens votering og afstemninger, forsvarere, domsforhandlingen, sagsomkostninger og rettergangs bøder finder tilsvarende anvendelse.

Herved imødekommes den kritik, der har været rettet mod sagsbehandlingen ved de hidtidige gejstlige domstole.

Det indføres således som noget nyt, at retsmøder i disse sager som udgangspunkt er offentlige, jf. retsplejelovens § 29, og at vidneafhøring som hovedregel finder sted direkte for den dømmende ret, jf. retsplejelovens § 174.

Endvidere finder princippet om mundtlighed anvendelse.

Under hensyn til læresagers særlige karakter vil det dog formentlig i de fleste tilfælde være hensigtsmæssigt, at der finder en vis skriftveksling sted. Det må derfor forventes, at den adgang, som retten har efter retsplejelovens § 927 b til at træffe beslutning om skriftlig forelæggelse, vil blive anvendt i større omfang, end det ellers er tilfældet.

Læresagers karakter af disciplinærsager frem for straffesager gør i øvrigt, at lovforslaget på visse punkter fraviger retsplejelovens regler.

Dette gælder først og fremmest med hensyn til sagens rejsning, lægdommeres medvirken og tidsfrister for anke til højere ret.

Derimod fraviger forslaget ikke retsplejelovens øvrige regler om appel. Dette indebærer, at præsterettens afgørelse i en læresag vil kunne undergives en fuldstændig ankebehandling i landsretten, jf. retsplejelovens § 965 a. Landsrettens dom i en ankesag vil alene kunne ankes til Højesteret med tilladelse efter de herom gældende regler, jf. retsplejelovens § 966. Bisperettens afgørelser vil derimod kunne indbringes for Højesteret uden tilladelse.

Højesterets behandling af en ankesag vil som i straffesager ikke omfatte skyldspørgsmålet, men derimod sanktionsfastsættelsen og eventuelle rettergangsfej, jf. retsplejelovens §§ 943, 945 og 963.

9. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske el-

ler administrative konsekvenser af betydning for det offentlige.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel 1

Til § 1

Lovens anvendelsesområde er sager, der indbringes for præsteretten eller bisperetten med påstand om, at en tjenestemandsansat præst, provst eller biskop i forkyndelsen eller på anden lignende måde har tilsidesat folkekirkenes bekendelsesgrundlag (lære).

Der bliver hermed hjemmel til at henvise disse sager til retslig afgørelse ved domstolene efter de regler, der følger af lovforslaget.

Disse sager, der har karakter af disciplinærsager, da de vedrører påståede tjenesteforseelser imod folkekirkenes bekendelsesgrundlag (lære), betegnes læresager.

Læresagerne vil, jf. også betænkningen side 75, både vedrøre forseelser i præstens forkyndelse i snævrere forstand (prædikenen) og på anden måde. Det er vanskeligt på forhånd at foretage en entydig afgrænsning af de forhold, som vil kunne henføres under lærespørgsmål og indebære indbringelse for præsteret.

På baggrund heraf foreslås det i § 3, at det tilkommer kirkeministeren efter forhandling med biskoppen og konsultation af Akademikernes Centralorganisation at beslutte, om en læresag skal indbringes for domstolene, ligesom biskoppen kan stille krav om, at læresag rejses.

I tiden før grundloven af 1849 var »den evangelisk-lutherske kirke« statsreligion og hvilede på Kongeloven og bestemmelsen i Danske Lov 2-1, der er sålydende: »Den religion skal i Kongens Riger og Lande alleene tilstædis, som overens kommer med den Hellige Bibelske Skrift, det Apostoliske, Nicæniske og Athanasii Symbolis, og den Uforandrede Aar et tusind fem hundrede og tredive overgivet Augsburgiske Bekiendelse, og Lutheri liden Catechismo.«

Med grundloven af 1849 og indførelsen af religionsfrihed ophørte Danske Lov 2-1's gyldighed som forskrift om hvilken religion, der gjaldt for landets borgere, og det fastsattes, at den »evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke«, jf. nu grundloven af 1953 § 4. Bekendelsesskrifterne i Danske Lov 2-1 anses imidlertid stadig som grundlaget for kirkens lære og tro, og præsterne i den danske folkekirke har pligt til at forkynde (prædike, undervise eller på anden måde videregive) evangeliet i overensstemmelse hermed.